

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Denar pa papir.

Denar, kakor ga imamo naše dni v rokah, ni vreden tega, kar stoji na njem. Zlati denar šteje sedaj za več, srebrni pa za manj in denar iz papirja — ta pa že nima skorej nobene vrednosti. Papir in tisek na njem, to je pri njem vse in to je pri tolikem številu, kar se tega denarja klati po svetu, pičlo malo.

To je denar, ako gledamo na robo, iz katere je. Vse kaj druga pa je, ako gleda človek na to, zakaj da ga jemlje ali pa daje. Ako v tem pustimo denar, kar ga imamo iz zlata, srebra ali iz bakra, iz misli — pri teh je vsaj roba, iz katere so, kolikor, toliko vredna — tako ima denar, tedaj le-ta iz papirja, svojo ceno le bolj v domišljiji. Njej daje pa se vé, da postava, po kateri se nareja, svoje meje.

V oziru tega imamo pa dvoje postav. Ena dovoljuje nacionalni banki, t. j. necemu društvu, da nareja denar, to pa do gotovega števila, in druga dopušča, da nareja država sama denar in se vé, da tudi do gotove meje. Vsled tega imamo dvoje vrst denarja, državni — njega nareja država — in pa društveni, tega izdaja una banka. Zato se pravi temu tudi „banknote“, unemu pa „staatsnote“.

Ali je med tema denarjema razlika? — Je, med njima je razlika. Nacionalna banka ima namreč za svoj denar gotovo podlago, to pa v svojih kletéh, saj ji leži v njih toliko zlata in srebra, kolikor izdaja denarja v papirju. Nekaj pa je pri njej tudi podlage v dolžnih pismih in menjicah take gospôde, kateri banka zaupa ter ji izposoja denarja na njih posestva ali tudi drugo premoženje.

Manj pa tudi le-ta dolžna pisma in menjice niso vredne, kakor je zlato ali srebro. Kdor ima torej „banknote“, njemu se ni bati, da mu banka kedaj ne izplača v zlatu ali srebru, kar ima on denarja v njenem papirju. Nje denar se tedaj vzprejme povsodi za to, kar stoji na papirju, tudi v drugih, tujih državah

ne brani se ga nihče. Dokler stoji torej banka na trdnih nogah, t. j. dokler ne izda več denarja v papirju, kakor glešta blaga v svojih kletéh, dotlej ji gre po takem vse dobro.

Ona ima v tem sedaj le dvoje zaprek. Ena je to, ker se rajta v drugih državah, v Nemčiji, v Franciji, v Angliji in sedaj že tudi v Italiji vse v zlatu, pri njej pa le v srebru. Zlato pa se šteje za več, kakor pa srebro. Vsled tega se mora na „banknote“ pridejati nekaj več denarja, za toliko, kolikor se rajta, da je zlato več vredno, kakor pa srebro. To se pravi „agio“ ali po naše nadavek, tega pa je ravno sedaj 24 % ali na vsak goldinar 24 krajcarjev. To je že precej veliko za nj, ki mora kaj denarja poslati v tujo državo. Na mestu n. pr. 100 gld. mora plačati 124 gld.

Sitnoba, huda sitnoba pa je za banko potlej to, da je — sedaj teče od tega že blizu, da dvajseto leto — država vzela pri tej banki 80 milj. gold. na posodo, to pa brez obresti. Banka je vsled tega izdala za 80 milj. gold. več denarja v papirju. Za ta denar ni nikjer podlage. Te „banknote“ visé tako prav v zraku. Ako se izreče banka dnes, da ne more več za papir dati zlata ali srebra, ostane človek, ki ima take „banknote“ v rokah, na cedilu. Zanje mu ne da nihče beliča.

Človek pa iz tega lahko sodi, da ljudje, posebno v tujih državah, tega niso bili veseli in to je tudi pouzročilo, da vam v drugih državah ne jemljó našega denarja, kar ga izdaja banka, več tako radi. Vsaj izgovor da ne vedó, je-li jim ga kedaj tudi kdo izplača, jim je čisto lahko na jeziku.

Resnica, država še tega dolga, ki ga je tako pri banki naredila, doslej ni izplačala. Za-nj se torej tudi ni trdne podlage in to ni brez škode za banko. Dotlej je imela povsodi popolnem zaupanje, od onih mal pa ji je država vrgla, ako smemo tako reči, poleno pod noge. Se vé, da zoper njeno voljo.

(Konec prih.)

Državni zbor, njegova sestava in pravice.

O volitve, kako sitne so za kmeta! Delo doma zamujati, v občinsko pisarno hoditi, tam počakovati, prepirati se, marsikatero grenko požirati, to v resnici ni prijetno. Navadno ste namreč med volilci dve stranki, katerih druga drugo vničujete, druga drugi može odtegujete. Možje, ki so si poprej dobri bili, sežejo si pri volitvah v lase. Koliko je tukaj jeze, obrekovanja, kletve! Kako vendar volitve razburijo duhove! Tako govorijo v časi najpošteniši možje. Zato si mislijo: kdo se bo tam pričkal, jaz ostanim pri svojem delu, naj napravijo drugi, kakor hočejo, ter se tako volitve zdržijo.

Ali vendar, prijatelj, nimaš prav, če tako govoriš. Vsak čas ima svoje težave, pa tudi svoje pravice. V prejšnjih časih, pred letom 1848, bile so druge dolžnosti sedaj so zopet druge. Ker živimo v dobi volitev, moramo se jih tudi vdeleževati. Pravico voliti v deželne in državne zastope so nam dali zdajšnji presvitli cesar.

Namen jim je bil, blagor svojih ljudstev pospeševati. Do leta 1860. so namreč presv. cesar in njih predniki sami vladali neomejeno svoje podložne. Imeli so za to svetovalce, kakor jih še tudi zdaj imajo, ki se imenujejo ministri. Kar so cesar in njih ministri na Dunaju ukrenili, to je bila postava za vse dežele.

Dne 20. oktobra 1860 pa so dali cesar Franc Jožef ustavo, t. j. dali so ljudstvu nekaj pravice, da si sme samo dajati postave. Cesar so si pridržali le to oblast, da postave izvršujejo; to pa storijo po svojih ministrih. Kakoršnje postave si torej ljudstvo daje, take mora tudi izpolnjevati. Da jih izpolnjuje, za to skrbijo ministri, katere si cesar izvolijo. Take ustave imajo zdaj vse države v Evropi razven Rusije in Turčije.

Pravico postave dajati ima pa vsak posamezni državljani, tisti, ki bremena države nosi, t. j. ki davke plačuje. Ker pa ne moremo vsi na Dunaj hoditi, da bi tam cesarju in ministrom pravili, kaj bi radi, zato imamo pravico, voliti si zastopnike. Ti zastopniki, katere pošiljajo posamezne dežele našega cesarstva na Dunaj, razodevajo ondi naše potrebe, želje in prošnje, ter se posvetujejo o postavah, katere bi nam mogle pomagati. Ves zbor teh mož imenuje se državni zbor. Na Dunaju je državni zbor za dežele to stran Litave, t. j. za vse avstrijske dežele razven Ogerske. V Budimpešti pa je državni zbor za dežele Ogerske krone. Kakor pa imate avstrijska in ogerska država le jednega glavarja, presvitlega cesarja, tako imate tudi skupne zборе, kateri se zovejo delegacije. Delegacije se zbirajo zdaj na Dunaju, zdaj v Pešti. Vsak državni zbor t. j. Dunajski in Peštanski pošilja v delegacije po 60

poslancev. Ti se posvetujejo o skupnih zadevah celega cesarstva. Tu poročajo tudi svoja delovanja 3 skupni ministri, namreč minister zunanjih zadev, minister za skupne vojne, potrebe in skupne finance, ali državne prihodke. Kar pa vsako teh dveh držav posebej zadeva, to se sklepa v dotičnih državnih zbora, Dunajskem in Peštanskem.

Udje Dunajskega državnega zbora zbirajo se v dveh hišah: v zgornji, katera se imenuje tudi gosposka zbornica, in v spodnji, ki se imenuje zbornica poslancev. Za gosposko zbornico številno zastopnikov ni določeno; zato jih je včasih več, včasih manj. Udje te zbornice so veliki gospodje: vsi doletni nadvojvodi, plemenitaški veliki posestniki, katerim je od cesarja podeljena dedna pravica, vsi nadškofje in knezškofje, nadalje več odličnih mož, ki so si dobili posebnih zaslug v cerkvenih ali državnih zadevah, v vedah ali v umetnostih, in katere cesar sami pokličejo. Ti so udje gosposke zbornice za žive dni.

V spodnji hiši se zbirajo zastopniki, katere pošilja ljudstvo tje; ti so torej državni poslanci v pravem pomenu. Teh je 353. Poprej so se volili iz deželnih zborov; od 2. aprila 1873 sem pa se volijo neposredno iz občin. Delijo se v 4 skupine in to po različnosti svojih volilcev. Prva skupina je onih, koje volijo velikoposestniki, t. j. grajščaki, pa tudi nekateri duhovni velikoposestniki. Druga skupina je skupina mest in trgov, tretja trgovinskih zbornic, in četrta kmečkih občin. Morebiti te bo zanimalo izvedeti, koliko vsaka dežela pošilja zastopnikov na Dunaj. Nižja Avstrija 37, Gornja Avstrija 17, Češka 92, Moravska 36, Šlezija 10, Štajarska 23, Tirolska 18, Predarlška 3, Koroška 8, Kranjska 10, Solnograška 5, Goriška 4, Istrija 4, Dalmacija 9, Trst 4, Galicija 63, Bukovina 9. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Branite se boleznim!

Kakor je znano, bolezen kolera še vedno ni popolnoma pojenjala, blizu Osjeka je celo na novo nastala in okolu Budapešte.

Akoravno ta huda kuga lani ni prestopila meje naše štaj. dežele, bati se je, da bi se letos, kadar pride gorkejši čas, zatrosila iz Hrvatske k nam.

Politične oblasti obračajo zatoraj celo svojo pozornost na to bolezen in ukazujejo obširna varnostna pravila.

Mnogo je že storjenega, ali jako mnogo se ima še storiti; zaželeni cilj se pa zamore doseči le tedaj, ako prebivalstvo samo najmarljivejše sodeluje, ako ne le občina kot taka, ampak vsak za-sé, vsak v svojem področji vse

mogoče stori, posebno kar se mu zdravništveno svetuje, da vsak v svoji družini skuša se držati varnostnih pravil. Saj ga vendar to nič ne stane! Treba je skrbeti poprej, nego se bolezen prične, da si potem nihče ne more očitati, da ni storil, kar je bilo mogoče ob pravem času, če bi nas utegnila zadeti nemila osoda in da ni križem rok držal.

Županstvom so naložene stroge dolžnosti, ali če jih prebivalstvo ne podpira, če jim kljubuje, potem je ves trud zastonj, škoda za čas!

Dokazano pa je, da je kolera vselej bila še zatročena, da se toraj ni na jednom mestu pri nas kar brez uzroka izcimila. Ako se ozremo na leto 1866, sprevidimo, koliko žrtev je takrat ta strašna morilka zahtevala! Leta 1854 jo je zatrosil neki rokodelski popotnik na Vransko, kjer je hudo, hudo razsajala. Po raznih spisovih in temeljitih skušnjah zdravnikov je ta bolezen prenesljiva, v prvi vrsti po človeških izmečkih.

Treba je toraj opazovati varnostna pravila, kakoršna so doslej po različnih ukazih in predpisih naznačena.

1. Snažnost pri vsem in povsodi, v hiši in po dvorih, posebno po straniščih in sploh smetiščih, odstranitev vsega, kar rado gnjuje iz bližine človeških stanovanj.

Stranišča naj se pogosto polivajo z razpuščenim železnim vitrijolom, da se razsmradijo. Tudi snažnost telesa se ne sme nikdar opuščati.

2. Čisti in sveži zrak je jeden izmed glavnih pogojev za ohranitev zdravja. Zatoraj je neobhodno treba stanišča, spalnice itd. prezračiti, odpreti okna, vrata; snažiti tla in stene, posebno v jutro.

Mnogo boleznih nastane, ker ljudje ne držé svojega stanovanja lepo v redu in žive v zaduhlem soparu.

3. Živiljenje vsakega naj bode v prvi vrsti zmerno; hrana naj bo tečna, posebno pa naj se opazuje zmernost zvečer.

Vsega pa se je treba zdržati, kar bi utegnilo uzročiti drisko n. pr. surovo sočivje, salata v preobilni množini, murke, pred vsem pa nezrelo sadje; sploh je priporočati, da se sadje, sir, mastne jedi le zmerno uživajo.

4. Pitna voda mora biti čista, brez duha: žalibog, da ljudstvo premalo in premalo pazi na dobro vodo in boleznih po kmetih v mnogih slučajih izvirajo iz slabe pitne vode; grda navada, da se napravljajo poleg vodnjakov gnojšča, mora se odločno in strogo grajati.

5. Bolezen kolera prične se navadno z lahko brezbolestno drisko; toraj naj se nastop te podložne bolezni ne zanemarja; takoj naj dotični začne zmerneje živeti, naj pije kamilice, melisov čaj, naj gorko drži trebuh.

Silno pa je svariti pred onimi zdravili, ki jih ponujajo po časnikih in katerim se pripisuje moč proti koleri. Bolje je brž povprašati zdravnika, dokler je še čas.

6. Oštirji, ki imajo pravico, prenočevati tujce, naj ostro pazijo, odkod in v kakem zdravstvenem stanu pride tujec; ako zapazijo kaj sumljivega, naj svoj pomislek brez pomude naznanijo županstvu.

Konečno izrekamo srčno željo, da bi naše prebivalstvo prišlo do spoznanja, da jim je snažnost in zdravstvena pozornost sploh in zmiraj potrebna, če vladajo nalezljive bolezni ali ne.

Ivan G.

Sejmovi. Dne 9. maja v Apačah, v Arnožu, na Polju, na Ponikvi in v Brežicah. Dne 10. maja pri sv. Primožu v Celjskem okraju. Dne 12. maja na Planini, na Teharju in v Slov. Gradcu.

Dopisi.

S Ponikve. (Šolsko društvo.) Tudi pri nas se je ustanovila podružnica družbe sv. Cirila in Metoda. Na velikonočni ponedeljek popoldne smo imeli prvi občni zbor. Zbranih je bilo mnogo zavednih kmetov iz bližnje okolice in počastili so nas s svojim prihodom tudi odlični gostje iz sosednega Šent-Jurija. Zborovanje je začel za to pooblaščen g. župan Franc Podgoršek s primernim nagovorom in s trikratnim „živio“ na presvitlega cesarja. Potem je povzel besedo g. Franc Podgoršek mlajši, pravnik v Gradcu, in je v prav lepem in krepkem govoru razložil pomen naše družbe. Glavna misel njegovyega govora je: Slovenska mladina naj se izreja in uči na podlagi narodnega jezika v tistem duhu, v katerem sta pred tisoč leti učila sv. brata Ciril in Metod. Bodimo zavedni Slovenci, ne dajmo se pod koš tujim narodom, ki prežijo od vseh strani, da bi nas zatrli. Ponkvojlani naj se spominjajo, da je bil v tem kraju rojen Anton Martin Slomšek, ki je največ storil za slovenske šole. Ponosni smejo biti za to in posnemajo naj ga s tem, da v prav obilnem številu pristopijo k družbi sv. Cirila in Metoda. — Gospod Pelan iz Šent-Jurija je kot zastopnik Šentjurske podružnice pozdravil navzočne in je v domačem, prav marljivem govoru našteval koristi naše družbe. — V odbor so voljeni: prvosestnik g. Franc Podgoršek, župan in veleposestnik na Ponikvi, namestnik Gašpar Senica, veleposestnik v Ponkvi; blagajnik Miha Zdolšek, posestnik v Luterjah; tajnik Franc Šetine, učitelj, namestnik Anton Galuf, posestnik v Slatini. Naša podružnica ima že 5 ustanovnikov in 50 letnikov. Zanašamo se, da ji ostanejo zvesti vsi dosedanji udje, in da vsak svojo skrb

obrača na to, da ji pridobi še novih udov. Ravnajmo se po besedah č. g. Aškerca: „Slomšekov duh plavaj nad Vami in navdušuj Vas za svete naše pravice! Branimo se sami, ker vemo, da nas sovražniki naši ne bodo branili.“

Iz Trnoveljske okolice. (Nekaj novega.) Dne 19. aprila, ko smo slovenski kmetje orali zemljo, počli pri nas — ob 3. popoldan — prvokrat možnar. Mislimo si, kaj mora to neki biti? Poslušamo vsi skrbno in gledamo okoli, ali je morda ogenj. Ne, to bo kaj drugega, kajti je pokalo le naprej noter do trde noči. Sedaj še nam le pride na pamet, da imajo že zopet nemškutarji kakšno slovesnost, kajti bilo je pri Erjavcu na Spodnji Hudinji. Zadeli smo jo. Volitva je bila našega starega župana g. Fr. Okorna. O srečni dan, da ga je še učakal enkrat, da so mu pa dali zopet za 3 leta rdeči klobuk z 22 glasi in ga posadili zopet nazaj na županji stol. Zdaj bode že lahko spal, ker je bil doslej vedno v mislih kdo da bode župan. Zakaj da pa niso v Škofljivasi streljali, tega ne vemo. Morda že za to, da ne bi Slovenci oglušali. Ali se vam ne zdi to smešno, da, ko si volijo župana, tako streljajo, da se zemlja trese? Jaz mislim, da tega pri Slovencih ni, ako se niso še s pametjo skregali. — Še nekaj! Bo tudi mislim dobro, ker sem bil sam pričujoč. Še ni dolgo od tega, kar je prišel iz dotične gostilne krčmar na občinsko hišo h gosp. Okornu prosit za dovoljenje, da bi imel tisti dan godbo in ples. Ko župan to sliši, malo pomisli, potem pa reče: Ne potrebujete, saj pridem jaz popoldne tudi k vam. Tako je torej po takem pri nas ob enem župan in licenca.

Od Št. Jurja ob juž. žel. (Občni zbor „Cesarjevič Rudolfovega sadjerejskega društva za Spod. Štajar“.) [Konec.] Poročilo ravnateljstvo o delovanju društva v teku leta 1886—87. Predsednik g. dr. Ipavice poroča, da je društvo v teku 1886—87. l. ustanovilo nov vrt v obsegu enega orala zemlje, ga rigolalo in ga z lesenim plotom ogradilo. Vanj se je zasadilo 5000 divjakov, izmed teh se je 4000 že požlahnilo. Letošnjo spomlad se je razdelilo 32.000 divjakov in cepičev brezplačno med ranostranske posestnike in šole: Razbor, Blanca, Rifenberg, Slivnica, Pišce, Dobova, Št. Peter v Savinjski dolini, Žavec, Št. Kunigunda, Podčetrtek, Ptuj, Št. Jurij ob juž. žel., Št. Jurij pod Tabrom, Šmarten na Pohorju, Dobje, Šmarten pri Slov. Gradcu in Rečica. Društvo je imelo v minulem letu dva občna zbora prvega v Št. Jurju ob juž. želez., drugega na Ptuj; odbor pa je imel štiri seje. Društvo je dobilo podpore in sicer: a) od visokega c. kr. ministerstva za poljedelstvo 300 fl.; b) slavni deželni zbor Štajarski 300 fl.; c) slavni okrajni zastop v Celju 100 fl.; za te darove

se zbor toplo zahvaljuje. Visoko ministerstvo za poljedelstvo je na dalje našemu društvu darovalo 50 iztisov knjige „Kmetijsko Berilo“ na razpolaganje, katere je društvo tako-le razdelilo: 12 iztisov slav. c. kr. okr. glavarstvu v Celju, 6 iztisov v Ptuj, 4 iztisov v Ljutomeru, 6 iztisov v Mariboru, 6 iztisov v Brežicah, 6 iztisov v Slov. Gradcu, da v vsakem šolskem okraju dobite dve šoli vsaka po en iztis. Isto tako so dobile šole v Št. Jurju ob juž. ž., na Blanci in Št. Florijan v Doliču po en iztis. Ostalih sedem iztisov pa se je zaslužnim udom našega društva razdelilo. Na predlog g. predsednika se izreče zahvala g. M. Vošnjaku državnemu poslancu v Celju, po katerega osebnem prizadevanju so došle podpore našemu društvu; tako se izreče zahvala tudi veleposestniku g. Fr. Lenčeku na Blanci, kateri je naše društvo pri c. kr. kmetijski družbi v Gradcu zastopal in se ondi potegoval za slovenskega jezika zmožnega potovalnega učitelja za Spod. Štajer. Naslednja točka obravnavalnega vzporeda je volitev novega odbora. Občni zbor si voli dose danje odbornike in sicer: G. dr. G. Ipavice kot predsednik, g. vitez Hugo Berks, graščak na Blagovni, podpredsednik, g. Franc Praunseis, veleposestnik v Št. Jurju, blagajnik, g. Franc Lenček, veleposestnik na Blanci, g. Mihael Vošnjak, drž. in dež. poslanec v Celju, g. Mihael Vizjak, odlikovani sadjerejec v Teharjih, kot odborniki in Valentin Jarc, učitelj v Št. Jurju ob juž. ž., kot tajnik. Kot poročevalec društvenih računov poroča g. T. Grah, ter konečno omenja, da je v društveni blagajnici še 200 fl. ostanka v gotovini. Predsednik potem zahvaljeva za tako mnogobrojno in vztrajno udeležbo sklene zborovanje. Zdaj pa se prične razdelovanje divjakov in cepičev med navzoče; razdelilo se je 1100 divjakov in primerno številno cepičev — brezplačno. V. Jarc, tajnik.

Iz Vranskega. (Požar.) Po noči dne 20. aprila je v tukajšnji tovarni za posodo nastal v prvem nadstropju požar, ki bi bil skoraj postal osodepoln. Tovarna je namreč v svoji sestavi stavljena nekoliko proti pravilom, dimniki ni so postavni in marsikatera siceršna pomanjkljivost bi se dala še grajati. Naša vrla požarna bramba je z načelnikom gosp. Osetom hitela nemudoma k požarišču in po močnem naporu zadušila je ogenj, ki bi bil malo, da ne švignil navzgor skozi streho, pooljeno s têtrom. Ker je pihal hud veter, bi bila gotovo v strašno nezgodo prišla sosedna vas Čeplje. Da se to ni zgodilo, zahvaliti se je požarni brambi, katero je komaj ustanovljeno čakala sicer prva, ali tako silno težka naloga, gasiti v veliki tovarni. Po našem kraju je mnogo poslopij še, ki so zaradi ognja tako hudo nevarna, da se nam je čuditi, ako nas je mili Bog še obvaroval silovitih požarov. Priporočati je treba našemu

ljudstvo prav gorko, da naj ojstro pazijo na vse, kar bi utegnilo prouzročiti požar, osobito naj otrokom skrivajo žveplenke. Kadar ne-zgoda pride, je zdihovanje zastoj!

Iz Celja. (Dijaška kuhinja.) Veselo je videti, kako živahno se naši domoljubi udeležujejo in žrtvujejo za ta blagi namen, visoko se mora čislati ta požrtvovalnost z ozirom na to, da more biti dandanes posebno Slovenec ud in podpiratelj mnogobrojnih društev in podjetij. Potreba našega društva se je pokazala ravno v tem in obilni sad ne bode izostal. Kako hvaležen je deček in pridni dijak zdaj, ko se vendar jedenkrat na dan z dobro hrano preskrbi! Prej jih je mnogo bilo po več dni v tednu brez kosila, mnogo jih je moralo radi tega gimnazijo popustiti, celo oboleli so vsled stradanja. Jako vrlo so se obnesli posebno naši štajarski duhovni, ki so skoro vsi kot udje pristopili dijaški kuhinji. Prvo letno poročilo bode zelo zanimivo.

Po zadnjem izkazu so darovali dalje: Prevzv. Hugo knez Windischgrätz 5 fl., prevzv. Veriand knez Windischgrätz 10 fl., preč. g. dr. L. Gregorec, kanonik. drž. poslanec 5 fl., preč. g. Kozinc, kapl. v Slatini 2 fl., preč. g. Josip Sever, župnik v Zavodnji 5 fl., preč. g. Jakob Filip Bohinc, dekan v Braslovčah 5 fl., č. g. Klančnik, duhovnik v pokoju v Braslovčah 10 fl., č. g. J. Hribernik, kaplan v Braslovčah 2 fl., č. g. Emeran Šlander, oskrbnik v Radgoni 5 fl., č. g. Fran Hecl, kaplan v Radgoni 2 fl., č. g. Al. Sver, kaplan v Radgoni 2 fl., č. g. Val. Par, župnik v Gotovljah 5 fl., gosp. Ant. Petriček v Žavcu, gg.: Waida, Kugler, Janežič, dr. Horvat, dr. Lemež, dr. Vrečko v Celju mesečnino, vkup 3 fl. 50 kr., g. Miško Bregar v Celju 1 fl., g. prof. Maks Pleteršnik v Ljubljani 5 fl., č. g. Josip Jeraj, župnik v Žavcu 5 fl., č. g. Mart. Pintar, duhovnik v Ra-tečah 5 fl., gosp. Jakob Kaučič, c. kr. knjigo-vodja v pok. v Tivoli v Ljubljani 2 fl. 50 kr. č. g. Josip Žehel, župnik v Mozirju, postal je pokrovitelj in daroval letos 12 fl. 50 kr. Bog plati vsem! Daljne darove sprejema podpisani Maks Veršec, blagajnik.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Najvišji red, kar jih ima cesarstvo, red „zlatega runa“ so podelili svitli cesar grofu Kalnokyju, ministru zunanjih zadev, grofu Bylandtu, ministru ces. vojne, baronu Sennyeyu, predsedniku Oggerske gosposke zbor-nice, grofu Szecsenu, najvišjemu vojnemu maršalu in fml. knezu Windischgrätzu. — V držav-nem zboru so že v ponedeljek dne 2. maj-nika začeli posebno razpravo o drž. proračunu. Splošnja je toraj bila samo štiri dni — prav

toliko so jih ji bili že naprej odločili. Izmed slov. poslancev je govoril samo prof. Šuklje, do drugih ni več vrsta prišla, zato pa je dr. Lav. Gregorec že, drugi pa še bodo v posebni razpravi razkrili želje svoje in svojih volil-cev. — Kat. šolsko društvo, doslej samo za spodnje avstrijsko nadvojvodino, raztegne svoje delovanje še to leto na celo cesarstvo. Sedaj ima 5 do 6 tisoč udov in izdaja poseben list „Kršč. družina“. Društvo posebno velja za kat. Nemce in je torej nasproti zloglasnemu šulvereinu. — V Gradcu so imeli v ponedeljek dne 2. majnika „cvetlični corso“, t. j. več vozov polnih cvetlic je drdralo okoli po mestu in v „industriehalle“, in nekaj mladih žensk jih je z njih sipalo na gledalce. Da se jim le hoče! — Novi koroški škof so brž izpoznali, kaj jim manjka v škofiji — duhovnikov ter so že ku-pili hišo za novo dijaško semenišče. V le-tem si čejo jih po času vzrediti. — V Celovcu imajo te dni dopolnilne volitve v mestni zastop. Doslej, pa menda tudi posej nosi v njem liberalna ultranemška gospoda zvonec. — Na Jurjevo je dobil posestnik v Begunjah na Gorenjskem prvi letošnji roj; sejem pa se jim tovnej v Ljub-ljani ni posebno obnesel, najbolj za to ne, ker še konji ne smejo čez meje. Za „Narodni dom“ v Ljubljani je sedaj že nabranih 51.111 gid. in 91 kr. Nekaj je to že, vendar pa še premalo za „dom“, ki bi bilo neko zavetišče vsega slov. ljudstva. — V Gorico je prišel une dni dr. Valussi, poprej stolni prošt v Gorici, sedaj knjezo-škof v Trientu, obiskal je tudi svojo domačijo. — Slovenci imajo v nedeljo dne 8. maja veliko veselico v Solkanu. Kakor je podoba, bode ve-selica v resnici narodna pa tu tudi v prvi vrsti avstrijska. — V novi luki pri Trstu je v an-gleški ladji, Zaire, nastal uno soboto ogenj, ladijo so deli še precej hitro pod vodo, vendar pa je veliko škode. — Kakor smo se nadjali, poroča se sedaj, da je odslej obč. zastop mestica Buzata ves v rokah hrvaških mož, lahončiči so popolnem padli. Tako je prav, morebiti se bode poslej marsikateri lahončič prelevil v poštenega Hrvata. — Hrvaški sabor snide se dne 15. maja v Zagrebu ter ostane skupaj tje do konca tega meseca. To zasedanje mu bode zadnje, kajti že meseca junija bodo nove volitve. Tako hoče madjarska vlada. Kakor poznamo madjarsko silo, ni dvoma, da še dobode tudi pri njih se-danja „narodna stranka“ večino.

Vunanje države. Ali se že k malu skliče, koga voli za kneza Bolgarsko „sobranje“, to ste vprašanji, ki jima nihče ne ve od-govora. Prejšnji, knez Aleksander Batten-berški, še ima vedno upanje, hoče pa potem Bolgarijo sklicati za kraljestvo, ako ne bodo druge vlade zoper to. Mož ima gotovo za to dobro voljo. — Turčija še ima svojega poslanca, Riza-beja, v Sofiji, toda pri Bolgarskih regentih

ne opravi ničesar, doma pa se Turčija pridno oborožuje, prav kakor da sluti, da ne velja njeno doslenje guganje več veliko. — V Belem gradu jemlje dosedanje ministerstvo slovo; pravi se, da je tega kriva kraljica. Preveč se jim bojda vtika v politiko. Kralj se še ni odločil, ali vzprejme slovo gg. ministrov ali pa jih še podrži dalje v službi. — V Barski nadškofiji bode vendar-le s papeževim dovoljenjem božja služba v staroslovenskem jeziku. V „Glasu Crnogorca“ stoji že to bojda črno na belem in ako je resnica, stopile so s tem pravoslavna in katoliška cerkev v unih krajih za veliko bližje. Brez vse koristi bi tedaj to ne bilo. — Rusija pošilja sedaj več vojnih ladij v Tiho morje ter hoče s tem priti v okom, da ne naščuje Anglija Kitajcev zoper nje. Minister zunanjih zadev, grof Giers, odstopi, kakor je sedaj podoba, ali pa pride grof Ignatijev ali kdo drug na njegovo mesto, to še ni gotovo. — „Kulturne vojske“ bode sedaj v Nemčiji k malu konec; Bismark je uklonil glave nasprotnikov v drž. zboru ter mu je ves načrt, v katerem je katol. cerkvi povračuje nekaj pravic, obveljal. Hvala Bogu! — Schnaebela so izpustili iz zapora in tako še odpade sedaj nevarnost vojske med Francijo in Nemčijo. — Iz daca na žganje upajo v Nemčiji dobiti 100 milijonov mark v drž. kaso. Malo se tedaj pri Nemcih ne izpije tega strupa. — Na Angleškem še je zmerom kazenska postava za Iree na površju, tacih mož še je sicer ondi, ki se potegnejo, kedar je treba, za irsko ljudstvo, vendar so taki v manjščini in torej obvelja gotovo ona krivična postava. — Francozi se trudijo za prijateljstvo Rusije veliko, toda car nima volje seči jim v roko, pač pa je več ruske velike gospode za to, da si daste Francija in Rusija roke. Za zdaj, kakor pravimo, že ne bo kaj iz take zveze. — V Benetkah so rajn. ital. kralju, Viktor Emanuelu, postavili spomenik in ga je kralj Umberto uno nedeljo sam odkril. Navdušenja je bilo baje veliko ali vse bolj po sili, kajti Benetke so veliko izgubile, odkar so pod ital. krono. — Na otoku Kreta ali kakor se imenuje sedaj. Kandija so te dni imeli malo prasko in bati se je bilo, da bo ustaja rastla zoper Turčijo. Anglija bi ta otok sama rada dobila v roke, a ljudstvo raji bi se združilo z Grčijo, saj je le grško. — V Sudanu še je vedno vojska, takrat je angleški general imel srečo ter je Sudance pri Serrasu nekoliko natepel. — V Afganistanu se ljudstvo brani svojega emirja ali kneza, toda emir še ima upanje, da zatere ustajo. V ta razpor se niti Rusija niti Anglija bojda ne meša, pač pa boste, ako pade emir, skrbeli, da do bode afgansko ljudstvo vladarja, ki jima bode po volji.

Za poduk in kratek čas.

Sv. Vid pri Ptujju.

(Odlomek iz krajne zgodovine. Spisal M. Slekovec.)

(Dalje.)

Dne 29. marca 1465. mu je umrla ljubljena mati, Ana Ptujjska, pa še tudi po smrti smrti mu je ostal Ptuj vedno ljub in drag. Ko je bil l. 1473. umrl vikar pri sv. Vidu, Viliclini iz Radoljice, imenoval je grof Schaunberški mu priporočenega Petra Paulija iz Rateč za vikarja, kateri je bil dne 26. marca 1473. vmeščen. —

Ulrikova sestra, Barbara, ki je tudi večidel na Štajarskem živela, bila je takoj po smrti očetovi zaročena z Dujanom grofom Frankopanom. stotnikom v kraljevem gradu Dios-Gyoru pri Miskolezu na Ogorskem, najljubšem mestecu kralja Matjaža. Ko je plemeniti ženin bil dne 17. aprila 1457. pred kapiteljnom zagrebačkim v vse točke zakonske pogodbe privolil, napravili so dne 27. junija t. l. juterno, katero so Dionys, kardinal Ostrogonski, Ladislav Garski, veliki grof ogerske kraljevine in Janez grof Pesinečki podpisali. Nevesti so njeni bratje obljubili sicer 4000 cekinov dote, pa kljubu prigovarjanju od strani možatega Ulrika, naj plačajo, kar so dolžni, so z izplačevanjem tako dolgo odlagali, da je prišel po doto samo kralj Matjaž.

Za Turki, ki so l. 1479. avgusta po slov. Štajarskem pustošili, prirazbijale so istega leta v jesen še ogerske čete na Ptuj in mahoma je bila naša domovina v tuji oblasti. Čez Ptuj in Radgono gospodoval je poveljnik kralja Matjaža, Jakob Cekelj, ki je v imenu grofa Frankopana tirjal od Schaunbergov dolžno doto. Zapisali in prepustili so torej svojemu svaku mesto in grad Ormož in nekatera zemljišča v bližini. Kmalu na to je Barbara, ki je dne 27. decembra 1484. bila brata Ulrika vsled nagle smrti zgubila, prišla z mladim grofičem Mihaelom v Ormož. A le kratek čas je ondi v varstvu majhne ogerske posadke v miru živela. Že l. 1487. so prihrule cesarske trume pod poveljem Jerneja Pernečkega pred Ormož ter se ga kmalu polastile. Pri tej priložnosti vjeli so cesarski vojaki mladega Frankopana. sina Barbare Schaunberške in brez dvoma bi bili oblادali še grad in v njem dobili tudi mater, ko bi še o pravem času ne dospeli obleganim v pomoč pod vodstvom Ivana Frankopana, Ogrji in Hrvatje. Ti so cesarske odpodili.

Kralj Matjaž je za mladega Frankopana plačal 4000 gld. odkupnine ter naštel ravno toliko tudi njegovim starišem, da so mu mesto in grad Ormož in vse drugo, kar so od Schaunbergov bili dobili, prepustili. Vse to je izročil

potem svojemu zvestemu stotniku, Jakobu Cekeljnu.

Ta je poznej dobil tudi Borl in druge gradove v ptujski okolici in da-si se je grof Sigmund Schauberg, dedič po Ulriku — bil pri deželnih stanovih na Štajarskem pritožil in svoja posestva nazaj tirjal, ostalo je vse pri starem. Pravde trajale so več let in še le po smrti Jakoba Cekeljna (27. avg. 1504.) je cesar Maksimilijan dne 6. maja 1507. slednjega Schauberga, Jurija tako primoral, da se je štajarskim gradom, — med temi tudi „Tramu“ z vsemi pravicami odpovedal, za to da je 20.000 funtov vinarjev odškodnine prejel.

Tako je prišel grad „Tram“ s cerkvo sv. Vida za precej časa v oblast Cekeljnov, ki so v 16. stoletju na razvoj domače zgodovine v marsičem uplivali.

Ker je Lukež, sin Jakoba Cekeljna — še maloleten bil, oskrbovali so obširna posestva. precej časa gerobi, katere je bil oče v svoji oporoki, napravljeni v petek pred godom sv. Jerneja l. 1504. v Soboti na Prekmurskem imenoval, posebno pa Gašpar Khüenburški, deželni oskrbnik na Štajarskem.

Okoli l. 1515. je postal polnoleten in prevzemši očetovo zapuščino, vzel si je za izgled tudi njegovo življenje ter je ostal do smrti veren sin matere sv. katoliške cerkve in zvest državljan.

(Dalje prih.)

Smešnica 18. Svoje dni, ko je v šolah šiba pela, zaslužil si jo je bil nek paglavec. G. učitelj mu jih je kar sam hotel dati. Prime ga torej za pas ter si ga položi na koleno. potem pa mu jih nekaj našteje. Ko pa izpusti dečka ter si popravlja svojo obleko, še-le zapazi, da ima več vrezov v škorje. „Kaj“, zapije polen nejevolje, „kaj si fanté storil na mojih čevljih?“ — „Nič, g. učitelj“, odvrne porrednež, „nič, zarezal sem le šibe va-nje.“

Razne stvari.

(Mil. knez in škof) so se dnes — v četrtek — o poludne srečno z Lurske božje poti popolnoma zdravi povrnili domov.

(Dež. odbor.) Za pogorelce v Velikih Rodnjah pri Slatini je odločil štaj. dež. odbor 500 gld. Za-nje se nabira tudi po vsej štaj. deželi.

(Požar.) V ponedeljek dne 2. maja je nastal pri Antonu Gorečanu, posestniku pri Novi cerkvi, ogenj pod kolarnico ter se je naglo raztegnil čez celo Hudino in Novo cerkev. Cerkev, župnijska in šolska poslopja so rešili. Fantič, kaka 3 leta star, je zažgal; zgorel pa ni, kakor se je reklo, pač pa je njegov dedec, 84 let stari mož, zgorel. Revščina je velika, pomoči sila potreba. Vrli bralci našega lista so

uljudno prošeni, naj svoja darila ali uredništvu „Slov. Gosp.“, ali cerkvenemu župnijstvu v Novi cerkvi dopošiljajo.

(Okr. zastop.) Ker v Ormoškem okraju ni velicih obrtnikov, zato so v onem zastopu le tri vrste udov, namreč iz mesta in trgov, veleposestva in pa kmetovalstva.

(Južna železnica.) Društvo, čegar lastnina je južna železnica, da za lansko leto svojim udom po 1 frank ali 50 kr. dobička na vsako delnico. To je sila malo! Prihodkov je bilo lani sicer za 31.970.908 gld., ali tudi stroški so veliki, vseh je namreč za 27.428.986 gld.

(Slovo.) Oskrbnik posestev, kar jih ima samostan sv. Benedikta v Št. Pavlu v lav. dolini pri Mariboru, č. g. P. Maver Peringer odhaja nazaj v Št. Pavel ter se poslavlja od svojih prijateljev. to pa v zloglasnem glasilu dr. Aussererja. To kaže dovolj, kaj da izgubi naše mesto v tem možu. Finis coronat opus — slovo kaže moža!

(Župniška preskušnja.) Kakor vsako leto, tako je tudi letos v začetku meseca maja župniška preskušnja v Mariboru. Letos ga delajo ti-le č. gg.: Jožef Rostohar, Ivan Čagran, Ivan Bohanec, Jože pl. Pol in France Hrstel.

(Mazilo.) K dr. Billrothu, slovitemu zdravniku na Dunaju, je bila prišla mlada gospá, doma v Angliji ter ga je prosila, naj ji ozdravi roko. Bila si jo je iz sklepa vrgla. Zdravnik jo je tudi srečno ozdravil ali mazilo, katero je v tem rabil, je naredilo, da je ženski na roki vzrastla — dlaka. To pa ji sedaj opravlja teden za tednom lahko — brivec.

(Zajčji zob.) Odkar se množi pri nas sadjereja, sliši se vedno, kako da ji hodi zajec v škodo. Temu pa se pride neki v okom, ako se namažejo drevesa z mesjo iz ilovice, vapna, kravjeka in -- govejega žolča. Izkušnja ne stane veliko.

(Iz drž. zbora.) V državnem proračunu, kakor leži v drž. zboru, nahaja se za poravnanje Mure 53.700. Anize 1250, Savinje pa 6000 gld. Kakor se vidi, nemški štajarski del nič ne trpi sile.

(Umor.) Kako človeka zdivja vino. ako ga preveč pije, kaže umor, ki se je zgodil uni den v Libojah. Kriv ga je Jan. Mirnik, kmečki fanté ravno tam domá. Bil je rekel, da bode, kdor bi koli hotel iz oštarije, ga umoril. Mart. Kuder, posestnik in obč. odbornik v Petrovičah ni na to gledal in je hotel oditi, grdi fanté pa mu kar vsadi gnojne vile, ki jih je imel v rokah, v trebuh. Nesrečni mož je seveda kmalu za tem umrl. To je grozna zdivjanost!

(Goljufija.) Matija Zöhrer, kancelist pri c. kr. okr. sodnji v Celju, je skozi 10 let jemal polagoma denarje iz premoženja, katero mu je bilo na skrbi. Za celih 9600 gld. je največ detinsko premoženje, za-se porabil. Sedaj

je za to dobil 7 let težke ječe. Ta kazen pripada po vsej pravici njemu, ali človeku pridejo tu posebne misli, da skorej ne more za-nje: kako je namreč bilo mogoče, da je svojo goljufijo tako dolgo zakril?

(Nesreča.) Ana Mlakar, kmetica v Velikem Okiču v Halozah, se je dne 25. aprila peljala na Ptuj. Na potu pa so se ji splašili konji, ona je v prvem strahu skočila z voza, toda to je storila tako nesrečno, da si je razbila glavo.

(Brat in sestra.) Dne 26. aprila sta se T. Bindiš, kmečka hči v Soviču, pa nje brat sprla. Deklina pa je na to šla ter se — obesila. V tem ni mogoče druge misli, kakor da se ji je zmešalo.

(Raičev spomenik.) Za Raičev nagrobni spomenik darovali so sledeči gospodje: Dr. Ferdo Dominkuš, dež. poslanec v Mariboru 5 gld.; dr. B. Glančnik, odvetnik v Mariboru in dr. Fr. Radaž, dež. poslanec po 2 gld.; dr. Feliks Ferk, zdravnik, Franjo Ferd. Horak, c. kr. profesor, Majcen Gabriel, učitelj, Neimenovan, dr. Pekolj, c. kr. pristav, dr. Serneč, odvetnik, dr. Rudolf, odvetn. kandidat, vsi v Mariboru, Simon Cvahte, nadučitelj pri Mali nedelji, Jurij Vtičar, župnik v Prevorju in Jože Rapoc, hišni posestnik v Mariboru vsi po 1 gld. — Srčna hvala vsem gospodom dariteljem!

(Duhovske spremembe.) Č. g. Martin Grobelnik, župnik na Belih vodah je dne 29ega aprila umrl v 67. letu svoje dobe. Č. g. Jožef Kolarič, doslej župnik v Razborju, je bil v nedeljo dne 1. maja v stolni cerkvi v Mariboru umeščen na župnijo sv. Martina na Paki.

Loterijske številke:

V Gracu 30. aprila 1887: 35, 48, 84, 4, 56
V Dunaju " " 35, 71, 81, 18, 31
Prihodnje srečkanje 7. maja 1887.

Darovi za pogorelce.

Vlč. g. dr. Ivan Križanič, kanonik stolne cerkve v Mariboru, za pogorelce na Velikih Rodnah 5 fl., za pogorelce v Novi cerkvi 5 fl., č. g. dr. Iv. Mlakar, prof. bogoslovja v Mariboru, za pogorelce na Velikih Rodnah 7 fl., za pogorelce v Novi cerkvi 5 fl., č. g. Ant. Ribar, prof. bogosl. v Mariboru za pogorelce v V. Rodnah 3 fl., za pogorelce v Novi cerkvi 3 fl., č. g. A. Borsečnik, stolni vikar v Mariboru, za pogorelce v V. Rodnah 3 fl., v Novi cerkvi 5 fl., č. g. Fr. Heber, stolni kaplan v Mariboru za pog. v Rodnah 1 fl., za pog. v Novi cerkvi 1 fl. Vkup 38 fl. Bog povrni! Uredništvo.

Prave brnske
suknene robe, meter, po 1 gld. in več, najboljše vrste razpošilja po izdelani ceni
Leop. Epstein v Brnu.
Na ogled franko. 6-20

Poslano.

V lekarni pri „Zamorcu“

na Dunaju, Tüchlauben 27

se dobijo vse zdravilne specialitete in zdravila vsaki dan po pošti. 15-24

Bukve božje v naravi.

Te bukve se dobé v prijetni besedi in snažni obliki za revnih 45 kr. s pošto vred vedno v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Vredne so svojega denarja.

ŽELODČEVA ESENCA lekarja Piccoli-ja v Ljubljani.

ozdravilo me je, kakor po čudežu od najhujših želo-dčevih in telesnih bolečin, koje so me celih pet let neznano mučile in proti katerim mi najimenitnejši zdravniki Vicenze, Milana, Como in Genove niso zamogli prav nič pomagati.

Lusa Battista, Sagorz, na Gališkem.

Izdelovatelj pošilja jo v zabojčkih po 12 steklenic za 1 gld. 36 kr. po poštnem povzetju. Poštino trpé p. t. naročniki.

Depôts v Mariboru lekar Bancalari, v Gradcu Eichler in Nedved, v Celju Kupferschmied, v Celovcu Thurnwald, v Beljaku Scholz, v Tarvisu Siegel. 1

Harmonična zvonila

jarmi vred proti poročtvu, da so dobro vglasbena in iz najfiniše robe.

Zvončke za na steno, zvončke za službo v cerkvi, za 3, 4, 5 glasov po 6, 8, 10 fl. eden. Dalje:

Cerkvene svetilnike

lustre, svetilnice, svetilnike za na steno, kanontablice, masivne iz zmesi zlata podobne po izvrstno okusnih modelih lite, ki se krasno svetijo, kakor bi zlate bile, in so trpežne za več, kakor 100 let, solidno delane n jih po nizkej ceni priporočuje

Albert Samassa

c. k. dvorni zvonar in fabrikant strojev in gasilnega orodja

v Ljubljani.

Podrobne cenilnike dopošilja brezplačno in franko. 2